

dr hab. Ewa Humeniuk, prof. UML

Lublin, 2026-03-26

Ocena dorobku Pani dr n. med. Agaty Zdun – Ryżewskiej w związku z wnioskiem o nadanie stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauki medycyny i nauki o zdrowiu, w dyscyplinie nauki o zdrowiu

I. Dane biograficzne

Kandydatka ukończyła studia magisterskie na kierunku psychologia na Uniwersytecie Gdańskim w 2004 roku. Stopień doktora nauk medycznych w dyscyplinie medycyna uzyskała w 2011 roku na Wydziale Nauk o Zdrowiu Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego. Podstawą nadania stopnia była rozprawa doktorska pt. „Kliniczne i psychospołeczne korelaty jakości życia w zaburzeniach afektywnych nawracających i dwubiegunowych”, przygotowana pod kierunkiem prof. Mikołaja Majkowicza.

Uzupełnieniem ścieżki kształcenia były studia podyplomowe na Gdańskim Uniwersytecie Medycznym, z zakresu psychologii klinicznej (2010 rok) oraz psychoonkologii klinicznej (2018 rok). W 2020 roku Kandydatka uzyskała tytuł specjalisty w dziedzinie psychologii klinicznej.

Od początku kariery zawodowej Kandydatka związana jest z Gdańskim Uniwersytetem Medycznym, począwszy od dziennych studiów doktoranckich, przez asystenturę do adiunkta w Zakładzie Badań nad Jakością Życia. W latach 2017–2019

powierzono jej obowiązki kierownika tejże jednostki, a także funkcję kierownika kierunku psychologia zdrowia.

Dotychczasowe wykształcenie i przebieg kariery wskazują na konsekwentny rozwój naukowy i zawodowy Kandydatki w obszarze psychologii klinicznej oraz nauk o zdrowiu.

II. Ocena osiągnięcia naukowego będącego podstawą wniosku

Jako osiągnięcie naukowe, o którym mowa w art. 219 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 20 lipca 2018 roku Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. 2021 poz. 478 z późn. zm.) Kandydatka przedłożyła cykl sześciu publikacji pod tytułem: „Zmęczenie związane z chorobą nowotworową: konceptualizacja i znaczenie w badaniach i praktyce klinicznej”. Łączna wartość bibliometryczna publikacji wybranych do cyklu wynosi 15,143 punktów (IF) oraz 400 punktów MEiN. Z przedstawionych informacji wynika, że Autorka pełniła w większości prac rolę pierwszego autora lub autora korespondencyjnego, co wskazuje na jej znaczący udział w planowaniu i realizacji badań. Należy to uznać za ważny argument potwierdzający jej wiodącą rolę w powstaniu przedstawionego cyklu publikacji. Brakuje jednak informacji o procentowym udziale w poszczególnych publikacjach, co dałoby pełniejszy obraz wkładu Autorki.

Prace wchodzące w skład osiągnięcia zostały opublikowane w renomowanych czasopismach o zasięgu międzynarodowym, takich jak *Psycho-Oncology*, *Supportive Care in Cancer*, *Heliyon*, *Health Psychology Report*, *International Journal of Occupational Medicine and Environmental Health* oraz *Nursing Reports*.

Pod względem problemowym cykl publikacji jest spójny i koncentruje się wokół zagadnienia zmęczenia nowotworowego (Cancer-Related Fatigue, CRF). Należy jednak zauważyć ograniczoną spójność metodologiczną – poszczególne prace różnią się projektami badawczymi, charakterystyką badanych populacji oraz poziomem analizy (od walidacji narzędzia po studium przypadku).

Autorka wskazuje jako główny cel osiągnięcia naukowego, pogłębienie wiedzy na temat konceptualizacji zmęczenia nowotworowego (Cancer-Related Fatigue, CRF) oraz jego znaczenia w badaniach naukowych i praktyce klinicznej. Cel ten został rozwinięty w postaci kilku celów szczegółowych, obejmujących analizę sposobów pomiaru CRF w literaturze naukowej, badanie percepcji zmęczenia w relacji pacjent-personel medyczny oraz ocenę jego znaczenia klinicznego w przebiegu leczenia onkologicznego.

Analiza wyników wskazuje, że cele te zostały zrealizowane. Szczególnie istotny jest wniosek, że zmęczenie nowotworowe pozostaje zjawiskiem niedostatecznie eksplorowanym i często marginalizowanym w praktyce klinicznej, mimo jego istotnego wpływu na funkcjonowanie pacjentów i przebieg leczenia. Istotnym wkładem cyklu publikacji jest wskazanie rozbieżności pomiędzy oceną zmęczenia przez pacjentów i przez personel medyczny. Zmęczenie jest niedoszacowane przez personel, a pacjenci rzadko podejmują rozmowę na ten temat, co prowadzi do jego marginalizacji w komunikacji klinicznej. Dużą wartość poznawczą i aplikacyjną mają wyniki dotyczące przyczyn trudności w rozmowie na temat zmęczenia. Wykazano, że bariery te obejmują zarówno czynniki systemowe, jak i przekonania samych pacjentów (obawa przed obciążaniem personelu czy przekonanie o nieuchronności zmęczenia jako skutku leczenia). Wykazano także, że zmęczenie może mieć potencjalne znaczenie prognostyczne, co stanowi interesujący kierunek dalszych badań. Choć wnioski w tym zakresie mają charakter wstępny, wskazują one na potrzebę systematycznego monitorowania CRF jako jednego z parametrów klinicznych w opiece onkologicznej.

Szczególnie wartościowym elementem osiągnięcia jest polska adaptacja Chalder Fatigue Questionnaire (CFQ-PL), która wypełnia istotną lukę w dostępności narzędzi pomiarowych do badania zmęczenia w populacji polskiej. Proces adaptacji został przeprowadzony zgodnie z międzynarodowymi standardami tłumaczenia i walidacji narzędzi psychometrycznych, a uzyskane wyniki wskazują na wysoką rzetelność i trafność kwestionariusza.

Pomimo licznych walorów naukowych i aplikacyjnych cyklu publikacji, należy wskazać również pewne ograniczenia. Część badań została przeprowadzona na stosunkowo niewielkich próbach, co ogranicza możliwość uogólniania wyników. Ponadto część analiz ma charakter eksploracyjny i wymaga potwierdzenia w badaniach obejmujących większe populacje pacjentów oraz różne typy nowotworów.

Ograniczenia te są jednak w dużej mierze konsekwencją specyfiki badań klinicznych prowadzonych w populacji pacjentów onkologicznych i zostały przez Autorkę świadomie wskazane w interpretacji wyników. Studium przypadku pacjentki z rakiem szyjki macicy w trakcie ciąży stanowi interesujące uzupełnienie analiz ilościowych, jednak jego znaczenie dla głównej problematyki osiągnięcia jest ograniczone. Tego typu analiza ma przede wszystkim wartość ilustracyjną i trudno traktować ją jako istotny element rozwoju wiedzy o CRF.

Jednocześnie należy zauważyć, że wkład teoretyczny cyklu w rozwój koncepcji CRF nie jest duży. Prace Autorki w większym stopniu opisują istniejące problemy diagnostyczne i komunikacyjne niż proponują nowe modele teoretyczne wyjaśniające mechanizmy zmęczenia w chorobie nowotworowej.

Pomimo wskazanych ograniczeń, przedstawiony cykl publikacji wnosi znaczący wkład w rozwój dyscypliny nauk o zdrowiu i spełnia kryteria stawiane osiągnięciom naukowym w postępowaniu habilitacyjnym. W mojej ocenie cykl publikacji spełnia wymogi ustawowe i merytoryczne określone w art. 219 ust. 1 pkt 2 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce.

III. Ocena dorobku naukowego poza osiągnięciem habilitacyjnym

Poza przedstawionym cyklem publikacji, który stanowi podstawę do ubiegania się o stopień doktora habilitowanego, dorobek Kandydatki po uzyskaniu stopnia doktora, obejmuje 43 publikacje o łącznej punktacji 55,112IF i 2583MEiN. Należy to uznać za wynik ilościowo satysfakcjonujący. Z przedstawionych danych bibliometrycznych wynika, że prace te były cytowane 264 razy według bazy Web of

Science (231 bez autocytowań) oraz 266 razy według Scopus (250 bez autocytowań). Wskaźnik indeksu Hirscha (h-index) wynosi 10 w obu bazach, co w dyscyplinie nauk o zdrowiu można uznać za wynik solidny, choć nie wyróżniający. Prace, których Kandydatka jest autorem lub współautorem zostały opublikowane w recenzowanych czasopismach naukowych. W wielu pracach, szczególnie z wcześniejszego okresu kariery naukowej, Habilitantka występuje jako współautor, często niebędący pierwszym autorem publikacji. W późniejszych latach można zaobserwować większy udział Habilitantki jako pierwszego lub ostatniego autora publikacji, co może świadczyć o stopniowym zwiększaniu samodzielności badawczej. Z punktu widzenia oceny habilitacyjnej można stwierdzić, że samodzielność naukowa Habilitantki jest widoczna i systematycznie się powiększa.

Pomimo wskazanych zastrzeżeń należy uznać, że dorobek naukowy stanowi istotne uzupełnienie osiągnięcia habilitacyjnego i dokumentuje aktywność badawczą Habilitantki w obszarze nauk o zdrowiu.

IV. Współpraca naukowa i granty

Kandydatka wykazuje aktywność w zakresie współpracy naukowej, zarówno krajowej jak i międzynarodowej. W 2023 r. odbyła dwutygodniowy staż badawczy na Uniwersytet Wrocławski – Wydział Nauk o Zdrowiu Uniwersytetu im. Piastów Śląskich we Wrocławiu. W trakcie stażu realizowano projekt dotyczący percepcji oraz zapotrzebowania na wsparcie społeczne wśród pacjentów poddawanych radioterapii. Efektem prac jest manuskrypt artykułu naukowego, który pozostaje w procesie publikacyjnym. Choć sam fakt odbycia stażu należy ocenić pozytywnie, należy jednocześnie zauważyć, że czas jego trwania był stosunkowo krótki, a jego efekty publikacyjne na obecnym etapie pozostają ograniczone.

Habilitantka rozwijała również współpracę z badaczami z innych ośrodków akademickich w Polsce, w tym z Uniwersytetu Gdańskiego. Efektem współpracy

z dr Iloną Poćwierz-Marciniak jest artykuł opublikowany w czasopiśmie *Psycho-Oncology*, który stanowi element przedstawionego osiągnięcia habilitacyjnego.

Habilitantka jest także członkiem międzynarodowego konsorcjum badawczego *Psychological Science Accelerator*, które realizuje wielośrodkowe projekty badawcze. W ramach konsorcjum rozpoczęto projekt badawczy koordynowany przez badaczy z *University of Exeter*, dotyczący stereotypów płci w percepcji przywództwa politycznego. Na obecnym etapie projekt znajduje się w fazie analizy danych.

W dokumentacji wskazano także na współpracę z badaczami z kilku ośrodków zagranicznych. Wśród nich można wymienić:

- Radboud University,
- Vrije Universiteit Amsterdam,
- University of Cambridge.

Efektom tej współpracy są wspólne publikacje naukowe przygotowane w ramach zespołów badawczych.

W zakresie aktywności grantowej Habilitantka uczestniczyła jako wykonawca w projekcie finansowanym przez Narodowe Centrum Nauki w ramach konkursu *PRELUDIUM*. Projekt dotyczył wpływu preferencji muzycznych na zjawisko analgezji indukowanej muzyką i był kierowany przez dr Krzysztofa Basińskiego.

Rezultatem projektu były dwie publikacje naukowe, w tym artykuł opublikowany w *Scientific Reports*. Należy uznać to za wartościowy element dorobku Habilitantki, wskazujący na jej aktywny udział w realizacji projektów finansowanych w trybie konkursowym. Z dokumentacji wynika ponadto, że Habilitantka uczestniczyła w przygotowaniu wniosków grantowych składanych do Narodowego Centrum Nauki w konkursach *SONATA BIS* oraz *SYMFONIA*. Projekty te nie uzyskały jednak finansowania.

Podsumowując, aktywność Habilitantki w zakresie współpracy naukowej, należy ocenić ją jako stosunkowo szeroką i obejmującą zarówno współpracę krajową jak i międzynarodową. Należy stwierdzić, że współpraca naukowa Habilitantki przyczyniła się do powstania szeregu publikacji oraz umożliwiła realizację badań o charakterze interdyscyplinarnym i międzynarodowym, co stanowi istotny element jej dorobku naukowego.

V. Ocena dorobku dydaktycznego i organizacyjnego

Na wysokie uznanie zasługuje aktywność recenzencka Habilitantki. Regularnie podejmuje się oceny prac dla prestiżowych czasopism o zasięgu globalnym (m.in. *Frontiers in Public Health*, *International Journal of Psychiatry in Clinical Practice*), co świadczy o jej ugruntowanym autorytecie naukowym.

Równie imponująco przedstawia się dorobek konferencyjny (36 wystąpień, w tym 10 międzynarodowych). Stała obecność w obiegu naukowym po uzyskaniu stopnia doktora potwierdza dynamiczny rozwój naukowy i dbałość o upowszechnianie wyników badań własnych.

Kandydatka wykazuje się również znaczącą aktywnością w obszarze kształcenia młodej kadry naukowej. Pełniła funkcję promotora pomocniczego w pięciu przewodach doktorskich, była promotorem 39 prac dyplomowych oraz recenzowała 103 prace. Świadczy to o ogromnym wkładzie w proces dydaktyczny Uczelni i jest wynikiem znacznie przekraczającym standardowe wymagania habilitacyjne.

Działalność dydaktyczna dr Zdun-Ryżewskiej cechuje się innowacyjnością i niezwykle wysoką jakością, co potwierdzają liczne nagrody Rektora oraz trzykrotne z rzędu (2022-2024) wyróżnienie dla najlepiej ocenianego nauczyciela GUMed.

Habilitantka aktywnie współuczestniczy w zarządzaniu uczelnią (Senacka Komisja ds. Spraw Studenckich, Komisje programowe), była także członkiem w zespole wsparcia psychologicznego dla studentów (2021-2023).

Działania popularyzatorskie Habilitantki, takie jak artykuły w prasie branżowej, warsztaty w szkołach, wypowiedzi eksperckie, są dowodem na realizację misji społecznej nauki.

Całokształt dorobku dydaktycznego i organizacyjnego dr Agaty Zdun-Ryżewskiej jest imponujący i w stopniu bardzo wysokim spełnia wymogi stawiane w postępowaniu o nadanie stopnia doktora habilitowanego.

VI. Wniosek końcowy

Podsumowując przeprowadzoną analizę, stwierdzam, że Pani dr n. med. dr Agata Zdun-Ryżewska posiada spójny i znaczący dorobek naukowy w dziedzinie nauk medycznych i nauk o zdrowiu, wykazała się dojrzałością naukową i samodzielnością badawczą oraz wniosła istotny wkład w rozwój dyscypliny nauki o zdrowiu. Osiągnięcie naukowe przedstawione przez Habilitanta w postaci cyklu sześciu powiązanych tematycznie artykułów naukowych stanowi spójny, oryginalny i znaczący wkład w rozwój dyscypliny, zaś całokształt jej dorobku naukowego, dydaktycznego i organizacyjnego potwierdza ugruntowaną pozycję akademicką. Analiza całości dorobku ze Pani dr n. med. dr Agata Zdun-Ryżewskiej pozwala stwierdzić, że spełnia on wszystkie wymagania określone w art. 219 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce w zakresie nadania stopnia doktora habilitowanego.

Z pełnym przekonaniem rekomenduję Radzie Nauk o Zdrowiu Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego nadanie Pani dr n. med. dr Agata Zdun-Ryżewska stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk medycznych i nauk o zdrowiu, w dyscyplinie nauki o zdrowiu.

Kierownik
Akademickiej Pracowni Testów Psychologicznych
Katedra Psychospołecznych Aspektów Medycyny
Uniwersytet Medyczny w Lublinie

Ewa Humeniuk
dr hab. Ewa Humeniuk, prof. UM

